

Resumé af SFI-rapporten ”Unge i misbrugsbehandling – en evaluering af tre behandlingsindsatser” med fokus på MST-SA

Baggrund

SFI har evalueret tre behandlingsmodeller til unge under 18 år med rusmiddelproblemer, hvor Multi Systemic Therapy - Substance Abuse (MST-SA) udgør den ene. Modellen har været afprøvet i Herning og Aarhus Kommune, og selve evalueringen har fundet sted over en fireårig periode fra 2011 til 2014.

MST-SA er en evidensbaseret metode, udviklet i USA, hvis formål er at nedbringe alvorlige adfærdsproblemer blandt unge ved en intensiv, netværksorienteret indsats med særligt fokus på forældre og deres rolle i behandlingen. Substance Abuse (SA) er en overbygning til MST-standardmodellen, som i højere grad er målrettet især den unge, men også familien, til at håndtere de følelsesmæssige og sociale situationer, hvor den unge fristes til at misbruge. I dag er SA blevet en integreret del af MST-behandlingen i Danmark.

Data

Samlet set er der henholdsvis 37 og 49 unge i Herning og Aarhus Kommune, som er indskrevet i behandling, hvoraf henholdsvis 12 og 31 har udfyldt både ind- og udskrivningsskema. Omtrent 79 % af de unge i evalueringen er færdigbehandlede.

Effekten af behandlingen undersøges ud fra to hovedvariable, som indikerer hvorvidt den unge er på vej mod normalisering på længere sigt. De to variable er:

- Rusmiddelforbrug
- Trivsel og hverdagsliv (skolegang, sociale relationer, psykisk trivsel og kriminalitet)

Evalueringens resultater baserer sig på en kombination af kvantitative og kvalitative datakilder. Den kvantitative del beskæftiger sig med før- og eftermålinger, hvor man ser på de unges udvikling over tid fra indskrivning i behandlingsforløb til udskrivning. Den kvalitative del baserer sig på med interviews med de unge samt MST-SA-behandlere for at afdække implementering og behandlingsforløb. I det følgende opsummeres evalueringens resultater for de unge, der har været i MST-SA behandlingsforløb.

Resultater

Rusmiddelforbrug

94 % af de unge oplever, at hash er det væsentligste problemgivende rusmiddel. Ved endt behandling er andelen, der har brugt rusmidler inden for den seneste måned, reduceret fra 74 % til 37 % (=37 %). I gruppen af unge der har et mere hyppigt forbrug ved eksempelvis at have røget hash to eller flere gange om ugen falder fra 56 % til 14 % (=42 %). Sammenligner man med data fra UngMAP, der indeholder oplysninger om hashforbrug efter ordinære behandlingsformer, så er der 30 %, der efter endt forløb ryger hash 2 gange om ugen eller mere

Skolegang og uddannelse

Flere af de interviewede unge giver udtryk for, at deres brug af rusmidler har været medvirkende til skolefravær. Forskellige årsager kan betyde at de unge ikke trives i skolen, og de søger dermed mod andre fællesskaber, hvor de oplever social accept og kan ryge hash. Fraværet i skolen har dermed muligvis været en ekstra forstærkende faktor til, at de unge i højere grad gør brug af hashfællesskaberne. Resultaterne viser, at for unge i MST-SA behandling, passer 50 % af de unge deres skolegang ved indskrivning i behandling, mens der ved udskrivning er sket en stigning på ca. 20 %. På denne måde formår MST-SA at skabe en større stabilitet i de unges skolegang.

De unges sociale relationer

Inden for misbrugsforskningen er det velkendt, at venner og omgangskreds har betydning for unges brug af rusmidler. Ved indskrivning svarer knap 70 % "ja" til at have nære venner der tager illegale stoffer, mens der ved udskrivning er sket en reduktion til knap 30 %, der svarer "ja". Ud fra en række interviews beskriver alle de unge, hvordan stofmisbruget betyder en øget tilknytning til de venner, de kan ryge hash med. For nogle af de unge, der er stoppet, har det betydet at vennekredsen har måtte helt eller delvist blive udskiftet, for at forblive stoffri.

Ud fra de kvalitative interviews konkluderes det, at forældre kan fungere som betydningsfulde ressourcepersoner i den unges liv. Selvom hashforbruget, i den tid hvor det har stået på, for mange har været med til at skabe et (mere) konfliktfyldt forhold til deres forældre, betoner flere vigtigheden af det engagement og den støtte, som forældrene har leveret. Flere af de unge giver også udtryk for, at forældrenes adfærd ændres gennem behandlingsforløbet og at øget kommunikation og forståelse fra forældrenes side, har skabt bedre relationer.

Psykisk trivsel og kriminalitet

Den psykiske trivsel er et vigtigt effektmål, da det er en stærk indikator på generel trivsel. Personer med stormisbrug er i større risiko for at udvikle psykiske symptomer, men også personer med psykiske problemer kan være i større risiko for at anvende rusmidler.

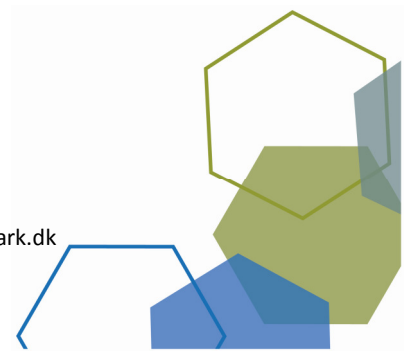
På tværs af de tre behandlingsformer der evalueres, er der ca. 34 % der har én eller flere diagnoser, hvor ADHD eller ADD er den mest udbredte.

De unge i MST-SA behandling oplever især koncentrationsbesvær som et specifikt psykisk symptom i løbet af den seneste måned ved indskrivning i behandlingsforløb. Herefter kommer aggressiv adfærd, depression og angst. Evalueringen viser, at der er sket en signifikant reduktion i andelen, der oplever henholdsvis koncentrationsbesvær (70% - 37%) og aggressiv adfærd (47% - 19%) fra de bliver indskrevet i behandlingsforløb til de bliver udskrevet. De unge har således særligt fået det psykisk bedre på disse to parametre som følge af behandlingen og muligvis grundet ophør af brug af rusmiddel. Ud fra interviewene konkluderes det, at forbruget for mange har udviklet sig til at blive en form for "coping" i forhold til at klare problemer i skolen og hjemmet, - en form for selvmedicinering.

Unge der har et forbrug af rusmidler, kan også have tendens til at indgå i et kriminelt miljø, hvilket bakkes op af enkelte interviews. Evalueringen viser, at der i forhold til unge i MST-SA behandling, er sket en signifikant reduktion i antallet af unge, der har begået kriminalitet den seneste måned fra 27 % ved indskrivning til 3 % ved udskrivning.

At være i behandling

For størstedelen af interviewpersonerne i rapporten, er beslutningen om at gå i behandling blevet foranlediget af andre personer end dem selv, såsom forældre og lærere. Herudover viser interviewene, at relationen til behandleren har stor betydning for en succesfuld behandling. Endvidere har flere af de unge fremhævet betydningen af, at behandlerne ikke har fordømt brugen af rusmidler og i stedet har fokuseret på mere generelle problemer i deres liv. Når de unge selv skal pege på, hvad der har været medvirkende til, at de er kommet ud af deres forbrug, spiller behandling såvel som eksterne begivenheder en rolle.

Økonomisk evaluering

Formålet med den økonomiske analyse er at se på omkostningseffektiviteten, dvs. hvor meget behandlingen har kostet i forhold til, hvor effektiv den har været. Effektiviteten i behandlingen udtrykkes ved, hvorvidt der sker en nedgang i hashforbruget. Det er estimeret, at MST-SA modellen i projektperioden har kostet 312.160 kr. for hver gang en ung har nedsat sit forbrug med ét trin (ofte, indimellem, slet ikke). Den klart største udgift er løn, mens resten fordeler sig på husleje, administration og udgifter vedrørende klienter og personale, men også udgifter til modeludviklerne har været store i projektperioden. Udenfor projektperioden vil et MST-SA forløb koste 1200 kr. pr døgn hvilket vil sige 180.000 kr. for et behandlingsforløb på 5 mdr.

Ud over den menneskelige investering i en sårbar målgruppe, er der også rent samfundsøkonomisk en gevinst at hente. Dette ved nedsat risiko for fortsat misbrug og de konsekvenser det kan føre med sig, hvor et estimat på hvad en misbruger koster samfundet, ligger på 415.000-450.000 kr. årligt i forhold til kriminalitet, behandling og overførselsindkomst.

Perspektivering

Afslutningsvis bør det påpeges, at evalueringen har haft fokus på forskellen mellem ind- og udskrivning og derved ikke kan udtale sig om mere langsigtede effekter af MST-SA behandlingen. Der er dog lavet en opfølgning 6 måneder efter, udelukkende omkring hashforbrug, som viser, at forbruget er ca. det samme som ved udskrivning. Opfølgende tilbud og vedvarende motivation vurderes dog som vigtige faktorer for at fastholde et reduceret eller ophørt forbrug af rusmidler hos de unge.

SATS pulje 2016

Der er på de nyligt overståede forhandlinger afsat 54,3 mio. kr. i perioden 2016-2019 til udbredelse af behandlingsmodeller til unge med misbrug – Her er MST-SA ét af de programmer der satses på.

